

2024-11-26

Handläggare: Åke Nilsson

Skolv. Dnr 2024:2819

registrator@skolverket.se

Skolverket

Box 4002

171 04 SOLNA

RSMH:s yttrande över förslag till föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter och allmänna råd (SKOLFS 2021:28) om fjärrundervisning

RSMH organiserar sedan 1967, på demokratisk grund, människor med olika former av psykisk ohälsa. Många av våra medlemmar är personer som har eller har haft en långvarig och allvarlig psykisk ohälsa, inte sällan i kombination med olika psykiska funktionsnedsättningar eller skadligt bruk och beroende. Våra medlemmar har - på gott och ont - omfattande erfarenhet av samhällsinsatser och utmaningar i att fullfölja skola och utbildning likväl som att få säkert fotfäste på arbetsmarknaden. RSMH är en av Funktionsrätt Sveriges (remissinstans per Skolverkets sändlista) medlemsorganisationer och då något gemensamt yttrande från Funktionsrätt Sverige inte planeras önskar RSMH därför direkt till Skolverket särskilt framföra och understryka nedanstående utifrån våra medlemmars aggregerade erfarenheter och perspektiv.

RSMH har länge efterlyst fler möjligheter att ”reparera skolmisslyckanden” när skolan misslyckats med att stödja och engagera unga med olika former av psykisk ohälsa och funktionsvariationer så att dessa fallit ifrån på vägen mot behörighet, fullständiga betyg och examen och faktiska möjligheter till ett riktigt arbete.

Vi vet att många barn och elever med funktionsnedsättning inte får det stöd de behöver för att klara skolan på ett bra sätt. Det leder inte bara till skolmisslyckanden, utan riskerar också att få allvarliga konsekvenser på längre sikt: utebliven behörighet till vidare studier, psykisk ohälsa och i många fall dålig ekonomi och arbetslöshet. Den psykiska ohälsan hos unga i Sverige är ett stort och växande problem. Varannan 15-åring upplever psykiska besvär. Andelen barn som får diagnosen ångestsyndrom eller depression har tredubblats de senaste decennierna. Fullgjord grundskola (här har de senaste åren minst 15% av eleverna lämnat grundskolan utan gymnasiebehörighet!)¹ och gymnasieexamen (upp till var fjärde elev tar inte studenten med sina klasskamrater!)² är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för god psykisk hälsa och goda livsmöjligheter i framtiden. Omvänt är svaga skolprestationer och skol-

¹ <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2023-09-28-behorigheten-till-gymnasieskolan-stabil-sedan-forra-aret>

² <https://skr.se/skr/skolakultur/forbruk/forskolaoggrundochgymnasieskolakomvux/fullfoljjudutbildning.26377.html>

misslyckande riskfaktorer för psykisk ohälsa och suicid. Även sambandet mellan neuropsykiatrisk funktionsvariation, skolmisslyckande och självmordsförsök hänger ihop. Detta visar, menar RSMH, att det är livsviktigt att skolan blir en plats där alla barn kan lyckas och att möjligheten till omstart **och** att alternativa vägar för att bygga en kunskapsprofil som ger tillträde till arbetsmarknaden är livsviktigt att erbjuda i närtid vid "skolmisslyckanden" eller då hinder föreligger för att delta fysiskt på plats i skolundervisning.

Därför förordar RSMH fjärrundervisning som en av flera alternativa och kompletterande lösningar. Dock inte självklart för alla eller över lång tid av skolgång då här också i formatet fjärrundervisning bor både risker i inlåsning i en lösning som inte adresserar alla utmaningar och ett avstånd till mellanmännisklig social kontakt de flesta behöver. RSMH önska delaktighet och lärande för alla skolans elever likväl som att få växa in i nya sammanhang och ansvar för sitt liv och sin framtid.

RSMH:s grundläggande uppfattning är att det absolut viktigaste är att alla insatser från samhället måste utgå från den enskildes behov, förutsättningar och önskemål samt att det då skolan i sin grundstruktur sviktar i sitt kompensatoriska uppdrag måste finnas ytterligare möjligheter tillgängliga att komma vidare för att ge varje ungdom tidiga och reella möjligheter till "omstart" och alternativ för inläring och kunskapsbedömning för att röra sig mot arbete och egenförsörjning.

Även om de förslagna ändringarna i Skolverkets föreskrifter om fjärrundervisning i grunden är följdändringar till redan beslutade lag- och förordningsändringar och förslagen inte i sak bedöms medföra några effekter utöver de som redan följer av lag- och förordningsändringarna utan endast av Skolverket ses som ytterligare en möjlighet att använda fjärrundervisning vill RSMH återigen understryka att kvalitet i undervisning och elevens arbetsmiljö från elevens perspektiv vid fjärrundervisning är problematisk att följa och följa upp.

Utökad möjlighet till fjärrundervisning bär, menar RSMH, därmed med sig ökade risker i ovanstående hänseende. Något som Skolverket, skolor och engagerade myndigheter bör bära med sig i arbetet för kvalitet i undervisningen (från elevens horisont) och för en god arbetsmiljö för elever med fjärrundervisning

Riksförbundet för Social och Mental hälsa

Jenny Wetterling

Intressepolitisk talesperson RSMH

Tore Hansson
Förbundsordförande

Hanna Navier
t f Kanslichef

CC: Funktionsrätt Sverige
Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, NSPH
Sveriges Kommuner och Regioner, SKR